

Po pošti prejemam:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — " "
četrt " 6 " 50 " "
mesec " 2 " 20 " "

V upravnistvu prejemam:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — " "
četrt " 5 " — " "
mesec " 1 " 70 " "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnistvo v
Kato. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 6.

V Ljubljani, torek 9. januarja 1900.

Letnik XXVIII.

Nova formula „Narodovega“ brezverstva.

Violina je vedno boljša, fraza vedno slabše. Tudi »Narodu« se je že malone popolnoma obrabila neješčna fraza »o klerikalizmu«, ki se je ž njo toliko let boril zoper katoliško cerkev. Razlika mika. Sedaj je vrzel v svet novo frazo — »univerzalizem«.

V članku »Stališče« razvija svoj program, posebno z ozirom na obmejne Slovence, ki so mu zadnji čas tudi začeli očitati brezverstvo. Na vso moč dokazuje, da ni brezversk. Zoper krščanstvo kot tako, pravi, da ni; ne misli, da bi se bilo krščanstvo že preživelo in da bi bilo bankrotiralo (kako milostno!) — ampak zoper en princip katoliške cerkve se je boril in se bo boril, če tudi vse gre pod nič, in ta princip je »univerzalizem« katoliške cerkve. Cerkev katoliška hoče biti univerzalno, univerzalno ni nacionalna, »Narodova« stranka pa je in hoče ostati absolutno nacionalna (pa zares!) — torej boj na življenje in smrt zoper ta princip katoliške cerkve! Rimska cerkev naj pusti svoj princip, svoje univerzalistične tendence, in na vsem božjem svetu ne bo ponižnejših služabnikov katoliške cerkve, kakor so »Narodovi« pristaši, možje, čisto narodni, do groba!

Ne zoper katoliško cerkev, ampak le zoper nje univerzalizem! To je sedaj geslo »Narodove« stranke in ni dvoma, da se bodo pod tem geslom »Narodovci« po deželi poživil s sladko zavestjo, da so »Narodovci«, a vendar tudi dobri katoličani!

O da, da, »es ist etwas faul im Staate Dänemark!« Slovenci smo veljali do zadnjega časa za talentiran narod, a če bo liberalizem še kaj časa tako temeljito ponedumoval naš narod, bo tudi ta krilata beseda kmalu obsedela za plotom.

Ali ne računaj »Narod« že s strahovito duševno revščino svojih bravcev, če se jim upa v programu dajati take reči! Zoper katoliško cerkev, pravi, da ni, ampak le zoper nje univerzalizem! Ali sodi »Narod«, da je njegova in-

teligenca že tudi to srečno pozabila iz šolskih let, kaj se pravi »katoliško« in kaj »univerzalno«? Ali nista ta dva pojma identična? Ali nista le dve besedi za en pojav, za eno stvar? Dve besedi, ena latinska in ena grška? Kako more kdo udano izpovedati z apostolsko vero, da je cerkev katoliška, ob enem pa kot prvo in edino točko programa postaviti to, da se hoče za žive in mrtve bojevati zoper cerkev, ker je univerzalna? Kako more biti kdo ponižen služabnik »katoliške« cerkve, a smrten sovražnik »univerzalne« cerkve, če je univerzalno isto, kar katoliško?

Če naš narod more prenašati že tako pičo, kakoršno mu daje »Narodov« program, moj Bog, potem smo pa res že daleč!

Zakaj »Narod« vara ubogo inteligenco? Če je zoper univerzalizem rimske cerkve, je zoper bistvo Kristusove cerkve! Kristusova cerkev je po svoji konstituciji katoliška, univerzalna, vesoljna, za vse narode! Taka je bila in taka bo. Ta tendenca ji je bistvena, kakor da je ena, da je sveta, da je apostolska! Zakaj »Nar.« slepmiši s pojmi? Zakaj vtika svoje brezverstvo v nove formule in tako zavaja ljudi? Zakaj ne izpove jasno in odločno tega, kar misli, ali svoje vere ali svoje nevere? Zakaj ne?

Oj da, »Narod« že dobro ve, zakaj ne! Jasna beseda bi posvetila v mrak in ljudje bi spoznali »ponižne služabnike katoliške cerkve«! Naroda se boje, zato v mraku tihotapijo okrog. Pa še nekaj govore o — mračnjakih! A vsak dan jasneje je, da sami najbolj zaslužijo to ime, da so sami zares — »natio lucifuga«!

Hvala Bogu, nam se luči ni bati! Le več luči! V svetli luči narodu ne bo težko voliti ali krščanstvo ali — »Narodov« liberalizem!

Shod obrtnikov.

Že davno ni bilo toliko obrtnikov zbranih na kakem shodu v Ljubljani, kakor v ned. dopoldne v »Rokodelskem Domu«. In kar je glavno, vsi navzočni obrtniki bili so s shodom zadovoljni ter so sklenili, da pri-

dejo skoro zopet v tolikem številu skupaj. Mejebojno spoznavanje rodilo bo moč in upliv poštenega obrtništva. Zadnja ura bide k združenju, a tudi ob dvanajsti uri še ni vse zamujeno, ako se združijo resni možje, kakeršni so bili na nedeljskem shodu.

Shod je sklicalo »Konservativno obrtno društvo«. Predsedoval je društveni podpredsednik g. Fran Breskvar. Najprej je poročal g. Kregar o obnem zboru zveze okrajnih bolniških blagajn v Trstu ter o zmagah slovenskih delegatov, o katerih smo že poročali v »Slovincu«. Z izvenrednim zanimanjem so poslušali gg. obrtniki govornika ter opetovano odobrvali odločne korake slovenskih delegatov na korist slovenskih blagajn. Tudi nadalje poročilo g. Kregarja o vseslovanskem obrtnem shodu v Pragi se je vzelo odobruje na znanje.

Zelo nas je zanimala točka: »Knezoškofovi zavodi in obrtniki«. K tej točki je spregovoril g. Breskvar. Dokazoval je, da sosebno malim obrtnikom ne more biti vse jedno, ako se tako veliki zavodi grade v Ljubljani ali ne. Tudi mestni upravi ne more biti vsejedno, ako ji z zavodi odide znaten del užitninskega davka. Predlaga, da se izvoli deputacija, ki naj gre knezoškofova prosit, da naj dela pri zavodih odda le malim obrtnikom.

G. Kregar pravi, da se navadno od dajajo dela skupnemu podjetniku. Tako je oškodovan graditelj in obrtnik, ker podjetnik pritiska na ceno obrtniku, ki potem ne more izvršiti takega dela, kakeršnega bi, ako bi imel direktno naročilo. Govornik potem ožigosa gonjo »Narodove« klike proti zavodom. Židom se dela prostor na ljubljanskem trgu, števil. 13 sme biti, zavodov pa, pri katerih bi obrtniki kaj zaslužili, pa bi ne smelo biti. Lepa »svoboda!« Pošteno bi storil župan, da bi v predzadnji obč. seji izjavil: »Mi smo za zavode in bodemo delovali na to, da pridejo v Ljubljano«. Tega ni storil, ampak je nekaj nejasnega govoril, kar ni imelo ne nog, ne glave. Škof je opravičeno sklepal po pisavi »Narodovi«, da obč. svet ne bo ugodil njegovi prošnji. Morda bi se pri gradnji zavodov v Ljubljani ne delale sitnosti, ko bi se poslopje zavarovalo proti

ognju, in gojencev življenje pri — banki »Slaviji«. Gonja, ki se je pričela v »Narodu« proti davku za zavode, je brezmiselna. Davke ni, ker da, kdor hoče dati. »Narodovci« takrat niso govorili o davku, ko so »meznarji« za »Narodni Dom« hodili po deželi okoli, in ne govore o davku, ko župan skoro diktira, kaj in kako se mora nabirati za »Prešernov« spomenik. Koliko viharja je bilo za portalni davek. In vendar portalni davek še ni tako visok, kakor bode škoda, ako se zavodi ne grade v Ljubljani. Tu, ko se gre, ali bode ali ne v Ljubljani okoli 400 dijakov več in okoli 20 vzgojiteljev, je to »Narodu« »par klerikalnih grošev!« Obrtniki so govorniku opetovano burno pritrdjevali ter soglasno sprejeli resolucijo, s katero se pozivlja ljubljanski obč. svet, da pri gradnji knezoškofovih zavodov ne dela zaprek, marveč, da se potruditi, da se zavodi zgrade v Ljubljani.

Nato je bila izvoljena deputacija obrtnikov, ki bode šla k g. knezoškofu.

Po kratki razpravi o vedno množočem se delu v prisilni delavnici, se je sklenilo, da se v kratkem skliče shod, na katerem se bode ta zadeva odločno vzela v pretres.

Govoril je na to drž. posl. dr. Krek o delovanju državnozborskega obrtnega in socialnopolitičnega odseka, katerega član je. Odsek se bavi s spremembo patenta o krošnjarstvu, s spremembo obrtnega reda in ureditvijo obrtnega šolstva. G. poslanec bode svoje poročilo še nadaljeval na jednem prihodnjih shodov »Konservativnega obrtnega društva« in tedaj skupno spregovorimo o obeh njegovih poročilih. Tak pregled poslančevega poročila bodo gotovo z veseljem pozdravili tudi obrtniki izven Ljubljane. Shod je izrazil g. poslancu svojo zahvalo in zaupanje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. januarja.

S sestavo novega ministerstva bo imel pl. Körber velike težave, gotovo večje, kakor je v početku sam pričakoval. Obrtni se mora mož do vseh strank, ki pridejo v poštev pri sklepanju češko-nemške sprave, a

LISTEK.

Šest dni v Italiji.

Spisal Martinkov.

(Dalje.)

»Partenza«, zacvili v falsetnem tonu sprevodnik in vlak se udere proti Vidmu. Začne se strašna vožnja. Zdaj drvi vlak ob robu prepada, zdaj smukne v predor, ki je narejen tik prepada, da ima predrtine proti dolini, po kateri se peni voda Fella. Globoko doli z vlaka se vidi bela cesta, vijoča se ob zeleni, peneči vodi. Zdaj pa zdaj se prikaže kaka revna vasica z napol podrtimi hišami, pa zopet zgine in na njeno mesto se prikaže tu in tam kaki trg ali večja in bolj čedna vas. Tam doli ob cesti vidijo se na pol odprta skladišča, ki so služila kedaj, ko je bila vožnja po cesti, za blago in živino, a sedaj je uničila železnica vse nekdanje ondotno blagostanje, prav kakor pr nas.

Ob velikih cestah po Dolenjskem, Notranjskem, deloma tudi po Gorenjskem stojijo velike stavbe, priče nedanjega živahnega prometa in čakajo, kedaj jih bo zob časa

zmlinčil v prah in pepel. Ravno prav, da sem imel toliko dela z očmi pri tej vožnji, mi vsaj ni bilo treba meniti se za dva gosposka Laha, ki sta bila z menoj v istem vozu in klela na vse načine in spremine. Hvala Bogu, v tej reči so pa Lahi mnogo pred nami. Na kletev si lahko vzamejo peklenški patent. Mnogo postaj se kaže na tej progi, kakor Dogna, Chiusa forte, Resintta, Moccio, a »dirreto« se ne meni nič zanje, temveč drvi naprej proti Carniji, kjer že trta raste. O, ko bi človek imel priložnost obiskati svoje brate po jeziku, ki tu v obližju onstran Felle gori v hribih prebivajo in k nam prihajajo pod imenom Rezijani. Kako bi jih rad potrdil, da naj vstrajajo v ljubezni do toliko zatiranega njihovega jezika, a ni mi mogoče. Sprejmite torej dragi trpini — bratje moj pozdrav za to pot; a ob priliki, če Bog da, se pa vidimo ter sežemo bratsko v roke. Vlak se približa na svojem potu Tagliamentu. Vidi se prostrani prot in po nekaterih njegovih strugah drvi peneče se valovje proti jugu, prav kakor naša Sava. Ob visoko ležeči in prijazni Gemoni pa se ločite Tagliamentu in železnica; jedna proti zahodu, druga proti vshodu. Tu se prične

široka in prostrana ravnina noter do morja. Za nekaj časa spremljajo še gorski obronki vlak, a se potem poizgubijo in vlak piha po prostrani ravnini. Mrak se vlega na zemljo, nekaj njemu podobnega tudi na moje srce. Lepi divni ste kraji, po katerih se vozim, lepa si Italija, a za me je moja domovina stokrat lepša; ne dam je za vso vašo lepoto in bogastvo. — Trda noč je. Kakor strahovi stoje tam ob potu črne ciprese in jagnjeti, vmes pa se zablješči kaka lučica, znamenje, da so vmes hiše. Tu in tam se bolj zasveti, vidi se nebroj lučic — skoro gotovo je kako mestice ali večja vas. Malo se menita za te pokrajine in njih utise moja dva sopotnika, tembolj pa se glasno razgovarjata in pri vsaki drugi besedi obešata svoje »porce« na vsakemu človeku najsvetejše reči.

Da, prav res je, dragi mi Tihomil, kar si mi pisal iz kupole sv. Petra cerkve v Rimu 14. februarija 1893 ob 10. uri dopoldne:

Kaj se kremliš in rotiš,
Če burje mraz rezki piš
Pretresa krepke ude tvoje?
Meni dušo stresa mraz,
Ker tuji vedno zrem obraz,
Sovrage čujem zemlje svoje!

Nazaj mi srce hrepeni,
Kjer narod ljubljani živi.

Nekam pomirjen vsled mehkih tal, drvi zdaj vlak tiho, da človeka posili skoro zaspalec. Tu ustane naenkrat naš pridni direktor, vse je v lučih, postaja je videti prostrana, sprevodnik naznanja glasno: Udine. Hitro se stresnem in predramim, pograbilim svojo prtljago in rinem z drugimi ljudmi v kolodvorsko poslopje in od tod pa v bližnji hotel, kjer si naročim, prvič kar sem na svetu, po laško večerjo in prenočišče. Ker sem govoril menda še bolj po sekiricah, opazil je hitro moj gost pri mizi, da nisem rojen Lah. V kratkem času se seznaniva do dobrega. Pripovedoval mi je, da je prehodil že vse Kranjsko, mnogo je imel pri nas opravila kot zidarski mojster, da pa je zdaj na potu v Galac, kjer je prevzel neko večjo stavbo. Meni je bil mož prav povšeči. Kramljala sva precej dolgo v noč. Marsikaj mi je prišlo prav potem na potu, kar sem zvedel od njega. Do dobra utrujen vlegel sem se prvič na Italijanskem k počitku in poslovišči se od tega novega znanca in drugih z običajnim ondotnim pozdravom: buona notte — sem prav sladko zaspal.

tudi za zanesljivo večino v parlamentu mora prav dobro poskrbeti, ker sicer ne bo dobil parlamentarnega odobrenja s pomočjo § 14. uveljavljenih »državnih potreb«. Tekom včerajšnjega dne se je Körber razgovarjal z različnimi političnimi vodji, posebno dolgo je pa konferiral z dr. Luegerjem, zborničnim predsednikom dr. Fuchsom in z grofom Stürgkhom. Kot nova kandidata za ministerske portfelje imenujeta se v novejšem času tudi tržaški namestnik grof Goess in pa kranjski deželni predsednik baron Hein. Na mesto prvega bi v tem slučaju prišel baje baron Dipauli, v Ljubljano pa grof Pace. Koliko je resnice na teh vesteh, danes še nihče ne more razsoditi, kakor tudi še ni prav nobene gotovosti, kdo, kedaj in kako sestavi novi uradniško-koalicijski kabinet. Brez posredovanja vladarjevega se pl. Körberju bržkone prav nič ne posreči.

V predsedstvu poslanske zbornice bo baje z nastopom nove vlade nekaj sprememb, ako se izpolni vroča želja nemško-levičarskih krogov. Ti možje zahtevajo, naj se dr. pl. Fuchs definitivno umakne iz predsedstva in naj pride na njegovo mesto kak drug član desnice, ki bi bil bolj (!) objektivni, kakor dosedanji predsednik. Poleg tega pa zahtevajo nemški liberalci prvo mesto zborničnega podpredsednika. To se baje prav lahko da zvršiti z novim zaključanjem državnozbornskega zasedanja posebno še vsled tega, ker pred nedavnim časom izvoljeni odseki se niso pričeli z delom in se toraj stvar sama ne bo kdove kako zavlekla. Take želje goje levičarji, na katere se pa bržkone ne bo nihče oziral, najmanj pa zbornična večina, ki bo odjenjala le toliko, da prepusti levičarjem mesto podpredsednika, ako je bodo hoteli sprejeti.

Spravno vprašanje je sedaj na dnevnem redu na celi črti, vendar še nikdo ne vé, kje in kdaj se prične z reševanjem. Z naročeno spravo ne bo nič. Sploh se pa kaže, da merodajni krogi niti ne vedo, kje pričeti. Neki desniški politik svetuje vladi, naj izstopi iz dosedanje rezerve. Ljudi naj povabi k resnemu delu in sprava bo prišla sama ob sebi. Vlada s svojo eksekutivo ne bo nič dosegla, zastopniki strank naj sami začno in končajo, kar jim je nujna potreba.

Zanimiva obsodba v Nemčiji. V Berlinu je bil te dni obsojen urednik lista »Ulke«, neki Sigmar Mehring, in sicer radi razžaljenja katoliške cerkve. Dobil je ta brezverski časnikar šest mesecev zapora v protestantski državi. Kajpada liberalcem in socijalnim demokratom ne gre v glavo ta »neučvena« razsodba. Najbolj jih pa jezi izjava državnega pravdnika, da je jezuitski red naprava katoliške cerkve, ki uživa varstvo kazenskih zakonov. Da bi ti »svobodnjaki« še bolj utemeljili svoje začudenje, omenjajo svojedobne oprostitev antisemitskega vodje grofa Pücklerja, ki je baje nekoč rekel, da treba mogočno udariti po židih in socijalnih demokratih, a je bil vendarle oproščen. Seveda, razžaljenje kake brezverske klike in pa katoliške cerkve, to je v očeh framasonskih liberalcev popolno eno in isto.

Dérroulède, Buffet in Guérin, trije »najbujši zarotniki« proti sedanji francoski republiki, so te dni nastopili kazni, kakoršno jim je odmeril senat kot državno sodišče. Prva dva sta bila obsojena v pregnanstvo, Guérin pa v trdnjavo Clairvaux, kjer bo predsedel svojih pet let. Dérroulède je odpotoval preko Bazela in Milana v Španijo, Buffet je sedaj v Bruselju, a se v prihodnjih dneh poda na Angleško, kjer bo gostoval pri vojvodi orleanskem. Posebno hude kazni toraj nihče ne bo prestal, še celo Guérinu morda ne bo posebno hudo, da je moral zameniti fort Chabrol s fortom Clairvaux. Smel se bo tu popolno prosto gibati, vsakogar sprejema, le oddaljiti se ne sme iz novega bivališča. Čast francoske republike je pa kajpada sedaj docela rešena, za nje obstoj ni več nikake nevarnosti. Če bo to res, pokazala bo bodočnost, a slabo znamenje je za sedanjo vlado novo protivladno gibanje, ki je bruhnilo na dan s podvojenimi silami.

Londonski glasovi o sedanji vojski so razmeram primerno zelo žalostni. V časopisu in javnem razgovoru so na dnevnem redu izključno samo neštevilni porazi in listom pogostokrat primanjkuje prostora, da bi mogli zadovoljiti svoje čitatelje. Vpraša-

jih ladij in blagu pri angleških časnikih niti ne more priti na vrsto. Umevno, da je vse najbolj v skrbi za Ladysmith, o kateri točki jim je znano, da se ne bo vzdržala, a je tudi ne bo mogoče rešiti. Položaj pri Colensu, kapitulacija Kurumana, glavnega mesta v Bečuani, posebno pa nova taktika burskih vojskovodij vznemirja v najobilnejši meri londonske sloje od zgoraj navzdol. Buri so se oprijeli naenkrat ofenzive, na katero Angleži niso računali. To kaže, pravi mej drugim »Times«, da so Buri prav dobro poučeni o položaju naše armade. Naša potrpežljivost, vzklika ta list, je pri kraju in bridko skušana z mislijo, da se samo 15 milj od Ladysmitha nahaja najmočnejša angleška armada Bullerjeva, ki je potegnila nase vse poznejše moči, ki pa je vendar popolno brez moči in ne more pomagati niti posadki v Ladysmithu. — Taka in jednaka dejstva pač ne vplivajo posebno ugodno na javno mnenje, ki na shodih in po časopisju že kaže svojo veliko ogorčenost nad vlado in najvišjim poveljnikom Wolseleyem.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. januarija.

Častnim občanom izvolila je občina St. Vid nad Ljubljano soglasno presvetlega kneza škofa dr. Antona Jegliča v znak hvaležnosti, ker namerava graditi šolske zavode v šentvidski občini.

Mi hočemo in tako mora biti!

»Narodu« ni všeč, da so naši somišljeniki vložili pritožbo proti občinskim volitvam v Vipavi, ter dostavlja: »Vipava ni in ne bo klerikalna, zato so porok tisti vrli možje, ki vodijo napredno-narodno stranko, in je porok zavednost in nevstrašenost Vipavcev«. — Torej »Narodovi« voditelji hočejo in Vipava mora imeti liberalen občinski odbor, seveda tudi če nima večine pri volilcih. Za prvi razred bo že preskrbljeno, vsaj poleg dr. Tavčarja in dr. Ferjančiča imenujejo vipavski liberalci lahko še Malovrha in polno drugih njemu sorodnih ljudi za častne meščane, toda zavednih in nevstrašnih Vipavcev pa »Narod« ne bo dobil na svoj lim, kajti v 3. razredu se liberalci niti pokazati ne upajo, ker vedó, da nimajo nobene zaslombe v ogromni večini vipavskih volilcev, katera predobro pozna liberalno gospodarstvo. — Skoro jednako glasov v 1. in 2. razredu, v 3. pa nad 100 naših, nasprotnih pa tako malo, da se niti na volišče ne upajo, to kaže, da so liberalci vipavski v slabi koži in zato »Narod« vpije.

Kardinal Missia in skladatelj Perosi. Gojenci rimskega zavoda »Collegium Germanicum« so naprosili skladatelja Perosija, da zloži kardinalu Missii, bivšemu gojencu istega zavoda, na čast skladbo o sv. Mohorju in Fortunatu. Jezuit Santi je našel star oglejski koral, ki opeva življenje svetega Mohorja in Fortunata v dvanajstih kiticah. Iz stare pisave ga je prepisal z modernimi notami in Perosi je zložil k temu koralu spremljevanje ter je poklonil kardinalu Missii.

Imenovanja pri pošti. Poštnimi oficijali so imenovani asistentje I. Marčič na Zidanem mestu, I. Conrad v Mariboru, I. Batić v Beljaku, I. Mokre v Bruku, I. Krammer v Celovcu, I. Shubl v Radgoni, A. Doležal v Ljubnem, A. Werginz v Beljaku. Poštni asistent E. Aldrian v Ljubljani je premeščen v Beljak.

Nevarno obolel je č. g. Franc Illovar, dekan bovški.

Državna podpora. Poljedelsko ministerstvo je kmetijski podružnici v Ilirski Bistrici dovolilo 400 kron podpore za nakup zemljišča. V isti namen je dež. odbor daroval 160 kron.

Odbor katol. polit. društva za radovljški okraj se je v seji dne 4. t. m. v Radovljici takole konstituiral: Predsednikom je bil zopet soglasno izvoljen gospod Janez Vurnik, posestnik in podobar v Radovljici. Podpredsednika sta izbrana gg. dekan Janez Novak in deželni poslanec, svetnik Janez Azman. Tajništvo in blagajna se je izročila g. župniku Matiji Mrak. Da se zanimanje za društvo vzbudi, sklenil je odbor, da založi lične brošure z društvenimi pravili, katere se bodo kot »vsprejemnice« delile med člane. Članarina ostane 1 K 60 h

moljuba« pri svojem župnijskem zaupniku brezplačno ter se v slučaju njegove smrti opravi zanj jedna sv. maša. — Odbor je izrekel iskreno zahvalo svojim zaupnikom po župnijah, kateri so za tekoče l. 1900 že uposlali imenik svojih članov. Skoraj v vsaki fari se je število društvenih članov za tekoče leto pomnožilo, da v nekaterih farah je pristopilo še enkrat toliko članov kot lansko leto. Odbor trdno upa, da bo društvo v tekočem letu štelo nad 1000 članov, kar pomenja toliko kot tisoč zavednih katoliških mož v radovljskem okraju. — One p. n. gg. zaupnike pa, ki do sedaj svojih opisovalnih pol še niso doposlali, prosi odbor najnujnejše, naj store to vsaj tekom tega meseca, ker mora predsedništvo takoj politični oblasti imenoma in po vaseh naznaniti društvene člane. — Ako v katerem kraju društvo slučajno še nima svojega zaupnika, naj posamni možje in polnoletni mladeniči, ki žele postati društveni člani, svojo letnino, ki pa za posamnike znaša 2 K, pošljejo naravnost blagajniku, Matiji Mrak, župniku na Boh. Beli, p. Bled, ki bode potrebno preskrbel, da dobe »Domoljuba« na lastno ime. — Na imenovanega naj se p. n. gg. člani obračajo v vseh društvenih zadevah, kakor naj mu tudi izražajo svoje posebne želje in nasvete, glede katerih naj bi društvo pričelo kako posebno akcijo. Le tako bo mogoče, da postane društvo res živahno in delavno, obenem pa tudi vplivno na politične kakor tudi gospodarske razmere radovljskega okraja. — Odbor je nadalje sklenil, da društvo tekom leta priredi več javnih zborovanj. Kot kraji zborom so se določile župnije, v katerih se do sedaj še ni zborovalo. Ob sklepu seje je navzoči odbornik, drž. posl. g. Josip Poganičnik, poročal o svojem delovanju na Dunaju. Bohinjcem, rekel je g. poslanec, sem prinesel nekaj potvic z Dunaja. Po 2¹/₂ letnem prizadevanju se mi je posrečilo, da je vlada, oziroma verski zaklad pripravil Bohinjcem prodati nekaj planin. Dobil sem tudi zagotovilo, da se za odkup nikakor ne bodo stavile previsoke cene. Ako bodo Bohinjci složni, dobe v kratkem nazaj največje planine, kar bode brezdvoma najboljše uplivalo na njihovo gospodarstvo. — Odbor je gosp. poslancu izrekel soglasno zahvalo in zaupanje.

I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani. Občinski svet odklonil je pritožbo društva glede zamenjavanja hišnih tablic kot v zakonu neutemeljeno. Odlok c. kr. deželne vlade prihranil je odboru vsake daljše korake v tej zadevi, s katerim zistira od mestnega magistrata pričeto zamenjavanje hišnih tablic, ker nasprotuje jasnim določilom zakona. Hišne tablice se pa zaradi tega niso postavile v prejšnji stan, da se zmešnjava ne pomnoži. Sedanje stanje hišnih tablic je le začasno, in bo c. kr. deželna vlada v sporazumljenji z uradoma davkarje in zemljiške knjige v zmislu zakona z dne 29. marca 1869 že potrebno ukrenila. O tem se bodo prizadeti hišni posestniki svoječasnó obvestili. Sklenilo se je obrniti na deželni odbor s prošnjo, da § 62 obč. reda za Ljubljano v toliko popolni, da se sklepi občinskega sveta, ki se morajo prijaviti v zmislu omenjenega §, ne samo prilepijo na deski v magistratnem poslopu, nego da se tudi objavijo po časopisih. Občinstvo izve na ta način ložej avtentično besedilo sklepov občinskega sveta, in pa rok, če bi hotel kedo uložiti ugovor zoper te sklepe. Na c. kr. deželno vlado sklenila se je prošnja, da blagovoli odločiti, so li hišni posestniki primorani pobirati in plačevati pristojbino za izložbe, ki se predpisuje dotičnim strankam, ali ne, in v zadnjem slučaju naj se ta pristojbina direktno strankam predpiše. Občni zbor v zmislu § 10 društvenih pravil vrši se dne 31. januarja t. l. ob 7. uri zvečer v vrtnem salonu hotela pri »Malič-u«. Dnevni red objavljen je v inseratnem delu lista. Člani dobivajo v uradnih urah od 5¹/₂—7. zvečer v društvenih prostorih brezplačno pojasnila glede fasije osebno-dohodninskega davka, ki se morava ravno sedaj položiti. Isto tam sprejemajo se tudi pristopne izjave.

V Zagorju ob Savi se je z novim letom nastanil kot praktičen zdravnik dr. Tomo Zarnik.

Prešernov spomenik. Gospod Franc

Prešernov spomenik v Ljubljani 34 kron, katere je nabrala povodom nekega godovanja gospa Bernotova. K temu znesku je prispeval gospod c. kr. notar M. Pushnik 30 kron.

Ljudska in dijaška kuhinja v Ljubljani. Upravni odbor je imel sinoči sejo ter izvolil za načelnico kuhinji gospo Josipino Kosovo, za namestnico gospo J. Fleischmannovo. Načelnikom je bil izvoljen A. Dreise, namestnikom O. Dolence, blagajnikom dr. Starč, gospodarjem G. Regnard, tajnikom P. pl. Radics.

Umrla je včeraj okolu polu 10. ure po noči v tukajšnjem uršulinskem samostanu č. M. Frančiška Kos, rojena v Koprivniku na Štajerskem 12. okt. 1862. V samostan je bila vsprejeta 11. okt. 1880., slovesno obljubo storila 14. okt. 1886. Sušica je končala nje blago in skromno življenje. Naj počiva v miru!

V mestni župniji škofjeloški je bilo l. 1899 oklicanih 41 parov; poročenih 29, rojenih 161, umrlo jih je 125.

Slovenski kurz za nemške uradnike. Pri okrožnem sodišču v Mariboru se bode pričel za nemške uradnike slovenski tečaj. Slovenščine jih bo učil dr. Janežič. Da se gospode uradnike s tem kurzom preveč ne obteži, dalo se jim bode za »bolečine« pri tem pouku letne nagrade po 200 kron! Slovenski uradniki niso dobili nič, ko so se učili nemščine. Slovenskemu uradovanju pa ta kurz ne bode mnogo koristil. Kar se nemški učenci v osmih letih ne nauče v gimnaziji, tudi v jednom letu starim gospodom ne bo šlo v glavo. Denar se bo vrzel pri oknu ven, nemški uradniki bodo sicer dobili spričevalo, »da znajo slovenski« in bodo avancirali, slovenski pa kljub spričevalu ne bodo dovolj znali. Slovenskim uradnikom ostane vse delo, kakor doslej, in pa veselje, da njih kolege dobivajo poboljšek, oni pa nič, če prav so jezikovno sposobnejši.

Krasne razmere v Celju. Kakor znano, ima Celje sedaj, kakor prej Ljubljana, prav drago in prav slabo plinovo razsvetljavo. Luči gore vsak tretji večer ne sicer dobro, pa vendar prenesljivo. Ker so se v zadnjem času plinove svetilke uvedle tudi v Gaberji in v Spodnji Hudinji, prispeva občina celjske okolice za vso razsvetljavo 1 odstotek. Pa to ni jedini davek, katerega mora okolica mestu plačevati. Še več kakor oni odstotek za razsvetljavo donesejo mestu tržne pristojbine, katere izključno plačujejo okoličani. Razven tega morajo plačevati od vseh strani grozno visoko mitnino — in vrhu tega bi zdaj še radi uvedli užitninski davek na jestvine in opojne pijače in pa obligatno klanje na »sfušani« klavnici tudi za okoličanč. Kljub vsem tem davkom, katere mestna občina od okoličanov dobiva, oziroma bi še rada dobivala, pa ne poskrbi slavnoista za nekoliko razsvetljave po oni poti, po kateri okoličani z večino dohajajo v svojo larno cerkev, in sicer: trg pred cerkvijo, glavni trg in cela graška cesta. Zjutraj ob polu sedmih se pogasijo v petek kot v svetek ne glede na vreme ali temo vse luči po tej poti. Sedaj ob zimskem času je zjutraj ob polu sedmih še čisto temno in ljudje, ki dohajajo po polu sedmih od šeste maše, hodijo po pravi egiptovski temi in butajo drug ob drugu. Tedaj za verno okoliško ljudstvo nimajo luči, da bi v svetlem hodilo po svojih verskih opravkih, pač pa za pijane mestne ponočnjake, ki se pred polu sedmo uro valijo iz kavarn in gostiln domov. — Priporočili bi več. cerkveni upravi, da poskrbi morda s primerno pritožbo, da bodo otroci teme bolj radodarni z lučjo, posebno če je plačana, in zlasti na itak temnem cerkvenem trgu. — Toliko, da svet pozna celjske hvalešače, ki pojejo, da so v Celju prava nebesa.

Vrle učiteljice. Učiteljsko društvo za ptujski okraj je postalo torišče Horvatekovih pristašev. Vsled jungovskih napadov so izstopile iz tega društva gospice učiteljice Mahnič, Trstenjak, M. in T. Štupca. Čast takim učiteljicam slovenske dece, ki vedo, da z križem iz šole preženo tudi svojo čast in ugled, slovenski deci pa sročo.

Naskok na št. Ilj. »Grazer Tagblatt« poziva nemške učitelje, naj prosijo za nad-

Ilu. Prošnje do 31. januarja. Slovenski štajerski učitelji, pozor!

Štajerske novice. Nemška hranilnica v Ptujju je zvišala obresti od posojil na me-nice na 7%. — Raiffeisenova hranilnica in posojilnica se je osnovala pri sv. Kunigundi na Pohorju. — Župnijo v Bučah je dobil Ivan Stanjko, župnik v Tinjah, župnijo na Dobju Jernej Vurkelc, ondotni provizor. — V Gorenji Savinjski dolini je v neki vasi hiša, v kateri stanuje pet žen s svojimi otroci in vse imajo može v Ameriki. Teško bi našel kje tej podobno hišo. — V Gradiški pri Mariboru je viničar L. Ribič hudo ranil svojega očeta, ker mu ni hotel dati smodke. Orožniki so zaprli nečloveškega sina. — Dne 2. t. m. je prišel naš cesar v Radmer pri Ljubnem, kjer se je udeležil velikih dvornih lovov. — Papirnica v Gratweinu pri Gradcu je ustavila velik del poslovanja, ker ni do-bila od nikoder premoga.

Zopet zanimiva volitev na Go-riškem bode za državnozborni mandat od-stopivšega grofa Alfreda Coroninija. V »Go-rici« priporoča nek volilec zopet g. grofa Coroninija, »Sočin« kandidat bode advo-kat dr. Josip Stanič, grajščak v Gorici, o katerem pravi »Primorski List«, da kaže očitno, kar je, in pove vsakemu v obraz, da je liberalce, da nima vere itd. »Primorski List« priporoča, da se volilci zjedinijo za dr. Jos. viteza Tonkljaja, ki pa, kakor čujemo, volitve ne sprejme.

Za slovenske šole — nemški nad-zorniki. Nedavno smo priobčili imena no-vih okrajnih šolskih nadzornikov na Spod-njem Štajerskem. Potujčena njihova imena so kazala, da je deželni šolski nadzornik Linhart napel vse moči, da osreči slovenske šole z nadzorniki svojega mišljenja. Z edi-nim dr. Bezjakom so prodrli Slovenci pri najhujšem pritisku nasprotnikov. Najbolj kri-čeče je imenovanje Alojzija de la Moste, nadučitelja v Judenburgu, nadzornikom za vildonski, lipniški, arveški, cmureški in rad-gonski okraj. V teh okrajih so štiri slovenske šole, nadzornik pa ne zna besedice slovenski. »Slovenski Gospodar« upravičeno pravi: »Na Kranjskem je v ljubljanskem, kočevskem, novomeškem in radovljiškem okraju izločena vsaka šola, ki ima učni jezik nemški ter iz-ročena posebnim nemškim okr. šolskim nad-zornikom, dasi so nadzorniki za slov. šole vsi nemškega jezika vešči in imajo spriče-valo učiteljske usposobljenosti tudi za nemške šole. Če je vlada tako skrbna za umetno nemške šole, ki so se le zasejale zaradi ger-manizacije, naj tudi skrbi za slov. šole slo-venskega ljudstva, kojega davčni goldinar ravno toliko velja, kakor nemški.«

Poštni nabiralnik so z novim letom dobili v lški vasi pod Ljubljano; v zvezi je s poštним uradom na Studencu.

V Smladniku je bilo lani rojenih 80, umrlo jih je 79, poročenih je bilo 14 dvojic.

Stavka tiskarjev. Danes je ustavilo delo tiskarsko osobje v tukajšnji Blasnikovi tiskarni.

V bolnici usmiljenih bratov v Kan-diji pri Novem mestu je bilo minoli mesec 163 bolnikov. Od teh je bilo 78 ozdravljeh, 13 zboljšanih in 4 so odpustili kot nezdravljive. Koncem meseca jih je dreostalo 65, trije so umrli.

Slovenci na Vestfalskem. Dobili smo vest, da so očetje frančiškani na Vest-falskem dobili naknadno dovoljenje, da smejo za slovenske delavce izvrševati v slovenščini duhovno pastirstvo. Trdi se, da je to dovo-ljenje izposlovalo avstrijsko ogersko posla-ništvo v Berlinu. Slovenska patra sta ostala na Vestfalskem in dalje opravljata svojo službo.

Proti slovenskim delavcem na Vestfalskem se je izdala naredba, da se sme v ondotnih rudokopih oddajati službe le onim, ki so v pisavi in govoru popolnoma vešči nemščine. Da odslej Prusom ne bo noben slovenski delavec »popolnoma vešč« nemščine, je jasno.

Isterski deželni zbor se snide šele na spomlad, kakor se je naznanilo deželnemu odboru. Ni pa še določeno, kje se zbor snide. Kakor znano, je grof Badeni preložil sedež dež. zbora iz Poreča v Pulj, grof Thun pa v Koper, ker slovenski poslanci niso hoteli v Poreč. Kakor se zatrjuje, snide se dež. zbor zopet v Koprju, in vlada mu

kot bodoči sedež mesto Pulj. Sicer pa ita-lijanska večina sama ni edina v tem vpra-šanju.

Tržaške novice. Poštno vodstvo v Trstu je na vseh tržaških poštних uradih raz-obešilo navodilo o najnovejših poštних spre-membah v laščini in nemščini. Slovenskega navodila ni nikjer. Poštno ravnateljstvo ima menda Slovence za najbolj pametne! — Ve-lik požar je uničil v petek zvečer prodajalno steklenine in porcelana tvrde Zennaro in Gentili v ulici S. Antonio. Škode je okolu 80.000 kron, nekateri pa trdijo, da celo 400.000 kron. — S fenilno kislino se je za-strupila 20letna dekla Antonija Cek.

Društvo »Lega Nazionale« je ob-javilo obseg svojega delovanja. Iz društve-nega oklica posnemamo: 1. da daje društvo leten prispevek za bodoče tržaško vseučil-išče, 2. da podpira dijake italijanske gimna-zije v Pazinu, 3. da podeljuje stipendije vse-učilišničnikom, ki se posvetijo italijanskemu slovtvu, 4. da daje vsako leto 7000 gl. za učiteljske kandidate, 5. da vzdržuje ljudske šole pri sv. Križu blizu Trsta, pri sv. Ko-lumbanu blizu Kopra, pri sv. Nedelji blizu Poreča, v Holmu blizu Pinguenta, v Stridonu blizu Portole, v Podgori blizu Gorice, v De-vinu, 6. da vzdržuje otroške vrte pri sv. Križu blizu Trsta, v Pazinu, na Soškem Mostu, v Ločniku, v Podgori in v Devinu, 7. da zida zdaj novo šolo v Rabacu pri Alboni in razširja šolo pri sv. Križu, 8. da razdeljuje med učence knjige, jedila, obleke. — Na drugi strani mori Slovence »Schul-verein«. Res trdno hrbišče imamo, da se ob takih naskokih ne upognemo.

Ameriške novice. »Ameriški Slovenec« je pričel v Jolietu izhajati znatno povečan. Oblika mu je še jedenkrat večja, nego mu je bila doslej. Doslej je imel štiri strani, sedaj jih ima osem. Prva številka v Jolietu je bila tiskana v 4000 izvodih. — »Slo-vensko ameriško tiskovno društvo« se je ustanovilo v Jolietu. Kanal mej Chicago in Jolietom otvorili bodo 15. februarja t. l. Ta kanal je jedno največjih podjetij. Veljal je chicaški distrikt že nad 33 milijonov dolarjev. — Slovenci v Cleve-landu imajo 5 moških podpornih društev in 1 žensko društvo. Sedaj nameravajo zgra-diti si slovensko šolo. — V Leadville, Collo so pričeli Slovenci graditi svojo cerkev. Po-svečena bo sv. Jožefu. Veljala bo okolu 10.000 dolarjev. Slovencev je ondi nad 800. Njihovo dušno vodstvo ima čast. g. župnik Peršin. — Slovenci v Puebli so prevzeli župnijo Marije Pomagaj. Njihova cerkev je največja in najlepša v mestu Pueblo. — Dne 17. dec. pret. leta je v Št. Paulu Minn. pel novo sv. mašo Slovenec čast. g. Matija Štu- kel, doma v Pugledu pri Semiču. Dvajset let je že od doma. Po hudem delu si je prislužil novce, da se je mogel oprijeti študij. — V Jolietu sta se osnovali zopet dve slovenski moški podporni društvi in jedno žensko podporno društvo.

Srečna loteristinja. V Gradcu je imel nedavno nek gospod znanje z gospodičino, katero je pa koncem preteklega leta zapustil ker je prorada stavila v loterijo. O novem letu se je spomnil svoje prejšnje znanke ter ji je poslal za novo leto dopisnico, na ka-tero je naslikal loterijski listek s tremi šte-vilkami. Dekle je hitelo v loterijo, stavilo poslana številke in zadelo — terno.

Sava je bila minole dni jako narasla in doseglja ponekodi tri metre višave nad normalom. Pri Zagrebu je včeraj zopet pre-cej upala.

Na včerajšnji semenj v Ljubljani so prignali 777 volov in konj, 305 krav in 118 telet. Kupčija je bila precej živahna.

Znani tat Prelovšek, ki je v ljub-ljanski kaznilnici sedel že jednajst let in v jednajstem letu svojega sedenja ušel, a bil zopet ujet, je konečno presedel odmerjene mu kazni ter se je sedaj veselil svoje pro-stosti na Štajerskem okolu Lipnice, kjer so se nakrat pričeli pojavljati razni ulomi in tatvine. Sum je pal na Prelovška, katerega so aretovali v Gratweinu. Dobili so pri njem in delavcu Ostieru najraznovrstneje ukradeno blago.

Povozil je včeraj mešani vlak med Hrastnikom in Zidanim mostom tovarniškega delavca Jos. Kovača iz Hrastnika.

Živinski promet. Meseca grudna so na

in na Vel. Loki naložili 15 krav, 17 telet in 1658 prašičev. Živali so odpeljali v Švico, na Tirolsko, Solnograško in Češko.

Tatvina. Na Berniku pri Cerkljah so v noči od sobote na nedeljo ukrali temno-rujavo, 13 pestij visoko kobilu.

Nemci se boje. Na Nižjeavstrijskem se je pomnožilo slovansko prebivalstvo za 52,6 odstotkov, nemško pa le za 12,5 odstotkov. To vest z nemalim strahom zabele-žuje »Ostdeut-che Rundschau«.

Koncert v temi. Nedavno je slavni češki umetnik Ondříček priredil koncert v Vilni. Mej koncertom nenadoma ugasne električna luč in v dvorani nastane gosta tema. A umetnik je sviral dalje in tako pre-prečil mogočo nesrečo vsled strahu. Občin-stvo je ostalo mirno in, ko je bilo zopet svetlo, je umetnika pozdravilo burnim plo-skanjem

Zopet rituelni umor? Iz Nachoda na Češkem je izginila krščanska dekla Marija Červenka, ki je služila pri Židu Kohnu. Žid ni naznanil, da se dekle pogreša. Se le njena mati je naznanila sodišču, da Marijo že od 21. decembra ljudje pogrešajo. Ob njeni po-stelji so našli krvne sledove. Posteljna oprava je bila ravnokar vzeta iz perila. Žid trdi, da se je Červenka gotovo umorila radi nekega ljubezenskega razmerja, a Židu niti oblasti dosti ne verujejo. Njegova hiša je strogo zastražena. Vse do sedanje iskanje Červenke je ostalo brezuspešno.

»Indijance« igrala sta se na praznik sv. treh kraljev v Berlinu dva 14-letna dečka. Jeden deček je z velikim kuhinjskim nožem igral »glavarja«. Pri igri se je »gla-var« tako razjezil, da je svojemu tovarišu porinil nož v srce. Umrjeni je jedini sin uboge vdove.

Društva.

(Poučno zabavni večer »Slov. planinskega društva«) bode v petek dne 12. t. m. v gostilniških prostorih »Na-rodnega doma« v nekdanji kavarni. Gospod prof. Orožen bode predaval o Kumu. Ob jednom se razstavijo slike društvenega kluba amateur-fotografov v tekmovanje. Slike bodoje v posebni sobi na ličnem prostoru razstavljene in se razstava otvori po pre-davanju. Društveniki, njih obitelj in vpeljani gosti dobro došli.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. kanonik T. Kajdič 7 gld. — G. F. H. 3 gld. — A. St. S. 3 gld. — G. A. Turk, župnik na Koroški Beli 5 gld. — G. Fr. Gornik, dekan v Postojni 5 gld. — G. Ant. Jaklič, vojaški kurat v Trstu 8 gld. — G. J. Oblak, dekan v Kamniku 10 gld. — G. A. Jamnik, župnik v Sorici 5 gld. — G. Ant. Abram, kaplan v Košani 5 gld. — G. Val. Aljančič, župnik na Dobravi 5 gld. — G. J. Pintar, odvet. solicator 2 gld. — G. J. Janežič, fin. komisar 1 gld. 50 kr. — G. Fr. Kepec, duh. upravitelj na Česnjicah 5 gld. — G. A. Jemeč, župnik v Podlipi 3 gld. — G. Fr. Košir, župnik na Colu 5 gld. — G. Iv. Tomažič, mestni župnik v Škofjiloki 10 gld. — G. J. Krčon, župnik v Predosljih 3 gld. G. Ivan Tomažič, mestni župnik v Škofjiloki namesto venca na krsto svoje drage sestre Zofije Pfeifer, nam je poslal 20 K.

Za novomeško dijaško kuhinjo je poklonil presvetli knez in škof Anton Bonaventura 100 kron.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 9. jan. (C. B.) Avstrijska delegacija razpravlja danes o vojnem proračunu. V ime čeških delegatov je izjavil Pačak, da bodo glasovali proti proračunu.

Dunaj, 9. jan. Tudi danes kroži vse polno kombinacij o novem mini-sterstvu in njega članih, vendar uradni dunajski listi zatrjujejo, da do sedaj ni še nič konečno določenega. — Nemško-liberalni listi ojstro pišejo proti Gautschu, ki se poleg Koerberja največkrat ime-nuje kot kandidat za ministersko pred-sedstvo.

Praga, 9. jan. Profesor Masaryk je šel na odpust, ker se gibanje dijaštva proti njemu ne poleže.

Levov, 9. jan. V krogih poljskih

zbor sklican koncem januarja. Ako bi bilo zborovanje nemogoče, potem se razpusti državni zbor in se razpišejo nove volitve.

Erfurt, 9. januarja. Pruska vlada je preklicala odlok o izgonu Čehov.

Newjork, 9. januarja. Predsed-nik Columbij je umrl. Politični položaj se je vsled tega zelo poostril.

Vojska v Južni Afriki.

Novo leto ni prineslo sreče Angležem na južnoafriškem bojišču. Pričeniši s prvim dnem nadalje morajo angleški vojskovodje sleherni dan poročati o izjalovljenih napadih ali ponesrečeni defenzivi. Novega leta dan so morali prepustiti Burom glavno mesto Bečuane, Kuruman, ki je 150 km. proti za-hodu oddaljeno od železnice Kimberley-Mafeking. Buri so ujeli 120 mož, mej temi 12 častnikov. Cela posadka tega mesta je ob-stajala iz angleške takozvane kapske po-litije.

Nič manj »srečen« je bil prve dni no-vega leta »junaki« general French, ki je po »zmagi« pri Colesbergu v ravno tako lepem redu povrnil se nazaj na svoje prvotno mesto, kakor Bullerjeva armada pri sramotnem po-razu pri Tugeli. Njegova moč je tako ope-šala, da bi bil mož hvaležen Burom, ako ga puste v miru.

O usodi posadke v Mafekingu smo že pisali. Popolno v enakem položaju, ako ne slabšem, se nahaja general White, čegar naj-novejša brezupna poročila so dokaz, kako nujno potrebuje Bullerjeve pomoči. Buri so pričeli resno z ofenzivo, ker so povsem na jasnem o razmerah v angleški armadi, in je upanje, da kmalu rešijo tudi Whiteja in od-vedo v Pretorijo. Pripravljeno je vse in ne-številni manjši boji pričajo, da nam brzozav kmalu sporoči o odločilni, za Angleže usodni bitki.

London, 9. januarja. Reuterjev urad poroča iz Rendsburga, da je padlo v bitki pri Colesbergu 7 častnikov in 30 mož, 50 so jih Buri ujeli. Drugi do-pisnik pa izjavlja, da sploh še ni znano, koliko Angležev je padlo v tej bitki.

London, 9. jan. General White brzojavlja iz Ladysmitha s pomočjo heliografa 7. t. m. ob 2. uri pop.: Danes zjutraj ob 6. uri so napadli Buri naše postojanke. Posebno pozornost so obra-čali na Caesarcamp in holm Waggon. Sovražnik, ki je bil zelo mnogoštevilen, je izvršil napad z velikim po-gumom in eneržijo. Trikrat je zasedel naše postojanke na omenjenem holmu. Napad je trajal do pol 7. ure zvečer. Še le večerni naliv je prekinil boj.

London, 9. jan. General Buller brzojavlja iz Frere: V mojem taboru se govori, da je White 7. t. m. zvečer ob 5. uri premagal nasprotnika in ujel 500 Burov. Uradnega potrdila o tej vesti nisem prejel. Odposlal sem vse rezervne čete, da prirede demonstracijo pri Co-lensu.

London, 9. jan. Iz tabora pri Frere poročajo, da so se Buri tako pri-bližali Ladysmithu, da se je pričel boj z bajoneti.

London, 9. jan. (C. B.) General Buller brzojavlja iz Frere: 6. t. m. mi je sporočil general White: Buri so ob 3. uri 15 min. obnovili napad. Na ha-jam se v največji stiski.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prevel I. B.—c.

(Dalje.)

Don Abbondia rojenice niso nikakor ob-darovali z levjim srcem, kar je čitatelj že lahko opazil. Toda že od mladih nog je moral uvideti, da tisti čas ni bil ugoden za bitje brez krempļev in ostrih zob, če je to bitje imelo količkej veselja do življenja. Moč zakonov ni v nobenem oziru ščitila mirnih in skromnih ljudij, ko se jih nihče ni bal; ne radi tega, ker je morda nedostajalo postav in kaznij proti zasebnim nasilstvom. Za-konov je bilo celo v preobilji; zločini so bili v njih vsi naštetni in z malenkostno obsir-nostjo ločeni drug od drugega; kazni so bile

dale raztegniti, če se je to zdelo potrebno zakonodajcu samemu ali pa njegovim izvršujočim služabnikom. Sodno postopanje je bilo le v toliko vrenjeno, da je imel sodnik pri vsaki obsodbi popolnoma proste roke; odlomki, katere smo navedli iz ukazov proti „bravom“, so sicer majhna, toda tembolj verna poskušnja iz tedanjega sodnega postopka. Kljub temu, da celó radi tega so vsi ukazi, katere so objavljali in poostrevali vsi namestniki po vrsti, sami še bolj svedočili klaverno slabost onih, ki so jih izdajali. Ako so pa res imeli kak neposreden učinek, pomnožili so samo neštete nadloge, katere so morali prenašati miroljubni in slabotni ljudje od nemirnežev, ter so še povečali le-teh nasilnost in prekanjenost. Prizanesljivost je bila tako vkoreninjena, da ji ukazi niso mogli do živga, kaj še da bi jo odstranili. Bilo je pribežališče, bila je nekaka predpravica nekotnih stanov, koja je moč zakona po jedni strani pripoznavala, po drugi strani pa jo je ljudstvo prenašalo s srditim molkom. Nekateri so jo izpodbijali s piškavimi ugovori, stanovi pa so skušali, obdržati si predpravice ter so jih zagovarjali iz same samogoltnosti in zavidljive častilakomnosti. Seveda so morali ti stanovi, katerih pa vsi ukazi kljubu vsem grožnjam in pretenjem niso mogli zatreti, pri vsakem napadu poseči po novih sredstvih in po novih zvižajah, da so si ohranili predpravice. Tako se je v resnici godilo; kakor hitro so izšli novi ukazi, da bi iztrebili nasilnike, poiskali so si ti mogotci novih sredstev, bolj pripravnih, da so še naprej poenajali, kar so ukazi hoteli preprečiti.

Bilo jim je možno pri vsakem koraku vjeti in nadlegovati priprostega moža, ki ni imel lastne moči ali mogočnih zavetnikov. Da bi namreč imeli v oblasti vsacega, ki bi rad zabranil ali kaznoval kako hudodelstvo, prepustili so posameznike na milost in nemilost vsakovrstnim izvrševalcem zakona.

Kdor pa je, predno je izvršil kako hudobijo, skrbel za to, da se je mogel v pravem času skriti v kak samostan, v kako palačo, kamor se burič ni predrznil stopiti; kdor je le nosil livrejo, radi katere se je čutil cel mogočni rod, cel stan iz nečimurnosti in lastne koristi obeznanega braniti ga, imel je povsem proste roke pri vseh podjetjih in se je lahko smejal vsem hrupnim ukazom. Oni, ki so bili poklicani v to, da bi jih izvrševali, spadali so po rojstvu k privilegovanim stanovom, pa so bili odvisni od le-teh kot svojih pokroviteljev; oboji pa so se trdno držali svojih načel radi svoje vzgoje, lastnega dobička, iz navade, vsled posnemanja, ter so se skrbno varovali prelomiti jih radi kosa papirja, prilepljenega na pouličnih oglih. Tisti pa, ki so smeli neposredno čuvati, da se ne krši zakon, naj bi tudi bili podjetni kakor junaki, poslušni kot menihi in pripravljeni, žrtvovati svoje življenje, kakor mučeniki, vendar ne bi bili dosegli ničesar, ker jih je bilo premalo proti onim, koje bi imeli premagati, in ker je bilo zeló verjetno, da jih bodo povsem pustili na cedilu oni, ki so jim odkazali dotično delo. Poleg tega so bili prav ti splošno najbolj propali malopridneži svoje dobe. Njihov popravek se je zdel podel celó onim, ki so se jih bali; zaničevali so jih. Radi tega je

popolnoma naravno, da uradniki niso hoteli nositi svoje kože na prodaj radi kakega malo obetajočega podjetja, temveč so rajši prodajali svojo lenobo in prizanesljivost mogotcem; porabili pa so svoj gnusni vpliv in svojo moč tam, kjer ni bilo nevarnosti: stiskali so namreč in mučili miroljubne ljudi, ki so bili brez vsake zaščite.

Kdor hoče koga napasti ali pa se vsak trenotek boji napada, išče seveda zaveznikov in pomagačev. Radi tega je v onih časih vsak posameznik skrbel, da se je združil s somišljeniki zadruga, ali da je ustanovil ž njimi nov stan ter skušal kolikor mogoče povečati moč zaveze, kateri je pripadal. Duhovščina je skrbno čuvala in skušala raztegniti svoje svoboščine, plemstvo svoje predpravice, vojaški stan pripoznane mu izjeme. Trgovci in rokodelci so bili združeni v cehe in bratovščine, pravoslovci so imeli svojo zavezo, zdravniki svoje društvo. Vsaka teh majhnih oligarhij je imela svojo posebno moč; posameznik je našel v vsaki ta dobiček, da je mogel v primeri s svojim vplivom in svojo prebrisanostjo porabiti za-se združene moči. Poštenjaki so se posluževali te dobrote samo v svojo obrambo; prekanjenci in malopridneži pa so z zadružno pomočjo izvrševali hudobije, za katere bi ne zadoščale njihove lastne moči ter so se odtegnili kaznim. Sicer pa niso bila ta raznovrstna društva jednako močna. Premožen in oblasten plemenitaš, imajoč okrog sebe četo „bravov“ in kmetov, ki so se vsled stare navade, iz lastnega dobička ali pa prisiljeni smatrali za podložnike in bojevnikove svojega gospoda, je posebno v kmetih imel moč, katerej bi se vsaka druga zaveza težko ustavljala.

Naš don Abbondio, ki ni bil ne bogat, ne plemenit, še manj pa hraber, je uvidel precej, ko je nekoliko odrasel, da je v tej družini podoben glinastemu loncu, ki mora biti v družbi mnogih železnih loncev. Prav rad je tedaj poslušal roditelje, ki so želeli, da bi postal duhovnik. Sicer pa v resnici ni preveč premišljeval o dolžnostih in vzvišenih ciljih stanu, kateremu se je posvetil. Zagotoviti si všečno življenje, stopiti v častljiv in močan stan, bila sta dva povsem zadostna vzroka za njegovo izbiro. Toda vsak stan skrbi za posameznika in ga štiti le do neke meje; navzlic temu si mora vsakdo sam vrediti življenje v podrobnostih. Ker je don Abbondio neprenehoma le mislil na svoj mir, ni se menil za ugodnosti, za katere bi se moral nekoliko potruditi ali celó malo drzen biti.

Njegovo načelo je bilo pred vsem, ogniti se vsem razporom, ali pa udati se, kjer je bilo nemožno ogniti se. Skušal je biti povsem nepristran v bojih, ki so besneli okrog njega radi takrat zeló pogostnih zdražb mej vojaštvom in meščanstvom, mej plemstvom samim in naposled v kmetskih razporih, nastalih radi jedne same besede, končanih s pestmi ali nožmi. Če je bil prisiljen, potegniti z jednim ali drugim, držal je vedno z močnejšim, zmirom pa je stal v ozadiju ter je dal drugemu umeti, da ni rad njegov nasprotnik, kakor bi mu hotel reči: „Zakaj pa nisi ti močnejši? Držal bi s tabo.“ Mogotcem ni hodil preblizu, prezrl je njihove časne muhe, ponižno pa je prestal one sitnosti, ki so bile resno premišljene. S pri-

kloni in z uljudno spoštljivostjo je celo čmerneže in jeznarite ljudi, katere je srečaval na cesti, razveselil. Tako je ubožec preživel šestdeset let brez posebnih viharjev.

Imel je seveda tudi on nekoliko žolča v sebi. Bil je vendar potrpežljiv, ustregel je vsakemu po volji, požreti je moral tiho marsikatero grenko besedo. To mu je pa tako zagrenilo življenje, da bi bilo škodljivo njegovemu zdravju, če bi sem ter tja ne mogel dati duška svojemu srdu. In bilo je na svetu vender tudi še nekaj ljudij, celó v njegovi bližini, o katerih je vedel, da niso zmožni nobene hudobije. Nad temi se je lahko znošil in izpustil svojo jezico, katero je dolgo časa kupal v sebi, proti tem se je lahko pokazal čudaka in kričal brez vzroka.

Ostro je karal ljudi, ki niso živeli po njegovih načelih, pa le tedaj, kadar je to lahko storil brez najmanjše nevarnosti. Kdor je dobil batin, pripíše naj to po njegovih nazorih sam sebi; kogar so ubili, bil je izvestno sam kriv. Kdor je branil svoje pravice proti močnejšemu ter odnesel pri tem krvavo glavo, na njem je dobil don Abbondio že kako krivico. To tudi ni tako težko; pravica in krivica nista nikakor tako natanko ločeni, da bi ne mogel vsakdo imeti po jedni strani prav, po drugi pa ne. Posebno pa je pridigoval onim svojim tovarišem, ki so štítili slabotne in zatirane ljudi proti oholim mogotcem z lastno nevarnostjo. Rekel je, da se to pravi, navlašč si nako-pavati sitnosti na glavo, in da je to isto, kakor bi hotel jazbičarju zravnati noge.

(Dalje prih.)

Umrlj so:

- 6. januarija. Josip Pečnik, delavec, 26 let, Karlovska zemlja 26, jetika.
- 7. januarija. Vincenc Istenič, ključarja sin, 6 mesecev, Hranilnična cesta 7, plučni edem.
- 8. januarija. Marija Turk, delavka, 19 let, Karlovska cesta 6, jetika. — Helena Pestotnik, gostinja, 73 let, Sv. Petra cesta 28, ostarelost.
- V hiralnici:
- 6. januarija. Jozef Strauss, gosač, 45 let, susica možgan.
- 6. januarija. Marija Červan, kandidatinja pri usm iljenkah, 16 let, jetika.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 8. januarija 1900.
Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad	gl. 7.85 do gl. 7.86
Rž za pomlad	» 6.66 » » 6.67
Turšica za maj-junij »	» 5.18 » » 5.19
Oves za pomlad	» 5.28 » » 5.29

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
8. 9. zveč.	3.48	736.8	2.6	sl. jug	dež	1.2
9. 7. jutrnj.	3.30	736.0	1.8	sr. jug	oblačno	—
2. popol.	7.36	736.3	2.4	sr. jvzh.	»	—

Srednja večerajšnja temperatura 3.1°, normale: -2.7°.

Št. 12168.

Razglas.

Deželni odbor je namestil deželnega praktičnega učitelja za mlekarstvo in sirarstvo, ki ima nalog pospeševati napredek mlekarstva in sirarstva v naši deželi. Ker se pogostoma slišijo pritožbe, da primanjkuje mlekarim zadrugam, ki se v deželi v tako lepem številu razvijajo, dobrega sirarskega veččaka, ki bi bil njim pri ustanovitvi in ureditvi, kakor tudi v nadaljnem delovanju v posvet in pomoč, razglašja s tem deželni odbor, da bo radevolje ugodil prošnjam mlekariskih zadrug, če bodo zahtevale, da se jim določijo deželni sirarski veččak v posvet. Prošnje za to so pošiljati podpisnemu deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 3. januarija 1900.

Išče se učitelj za citre.

Kje, pové upravništvo „Slovenca“. 30 1-1

Luskinasto-oklopna barva

je uporabljiva za okrasje, preprečuje rjo, daje lep kovinasti lesk. Sosebno priporočljiva za prevlako predmetov, kateri trpé vsled vremena, n. pr. mostovi, železne konstrukcije, konstrukcije pod vodami, vrtno ograje, strešice nad prodajalnicami, shrambice za plinove zvončke, železne predmete sploh itd. Edina prodaja za Kranjsko pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske ulice. — Vnanja naročila proti povzetju.

Vzorci na zahtevo zastoj. 228 4 11-9

Občni zbor

I. društva hišnih posestnikov v Ljubljani

vrši se

dné 31. januarija t. l.

ob 7. uri zvečer

v poletnem salonu hotela „pri Malič-u“.

Dnevni red:

1. Poročilo za preteklo društveno leto 1899.
2. Računski zaključek za leto 1899 in proračun za leto 1900.
3. Volitev 3 odbornikov.
4. Volitev 3 preglednikov računov.
5. Določitev članarine za leto 1900.
6. Slučajni predlogi.

Izrečena sta letos gg. dr. Tavčar in V. Petričič kot izstopiva člana odbora; smeta se pa zopet izvoliti. G. J. Jeglič je izstopil iz odbora in se izjavil, da ne sprejme zopetne izvolitve.

Predlogi, katere želé člani staviti še za ta občni zbor, morajo se pisмено vložiti pri odboru vsaj 14 dni pred občnim zborom.

V Ljubljani, 8. januarija 1900.

31 1-1 Načelnštvo društva.

Hiša na prodaj!

Hiša, sredi mesta, na lepem prostoru, v tri nadstropja in z dvema prostornima prodajalnicama, se iz lastne roke takoj pod ugodnimi pogoji prodá.

Natančneje pové iz prijaznosti upravništvo „Slovenca“. 26 3-1

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Dunajska filialka
Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka
na Dunaju, I. Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000,000 K.
Reservni zaklad nad 7,500,000 K.
Centrala v Pragi.
Podružnice v Brnu, Plznu, Budejevicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dné 9. januarija.

Skupni državni dolg v notah	98.75
Skupni državni dolg v srebru	98.65
Avstrijska zlata renta 4%	97.65
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	99.—
Ogerska zlata renta 4%	97.65
Ogerska krona renta 4%, 200	94.85
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	130.10
Kreditne delnice, 160 gl.	232.70
London vistaj	242.45
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118.20

Dné 8. januarija.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	159.50
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	158.50
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	200.50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	97.90
Tisne srečke 4%, 100 gl.	137.—
Dunavske vravnave srečke 5%	258.50

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107.—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96.—
Prijoritete obveznice državne železnice	86.75
južne železnice 3%	70.25
južne železnice 5%	99.75
dolenjskih železnic 4%	99.50
Kreditne srečke, 100 gl.	393.—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	300.50
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	41.—
Ogerskega	20.50
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	13.20
Rudolfove srečke, 10 gl.	55.—

Salmove srečke, 40 gl.	177.—
St. Genois srečke, 40 gl.	174.—
Waldsteinske srečke, 20 gl.	180.—
Ljubljanske srečke	—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	125.—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	289.—
Akcije tržanskega Lloyda, 500 gl.	78.40
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	25.60
Splošna avstrijska stavbinska družba	101.—
Montanska družba avstr. plan.	270.50
Trboveljska premožarska družba, 70 gl.	297.—
Papirnih rubljev 100	254.—

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjalnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.
naloženih glavnice.